

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr.Molnár Attila ügyvéd által képviselt felperesnek a dr.Hadházi Éva ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Fővárosi Bíróságnál 10.P.28.117/2003. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.21.572/2007/9. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes részéről 104. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott részét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 10.000 (Tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, míg a felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s

A felperest 1993. augusztus 30-án személygépkocsi utasaként közlekedési baleset érte, amelynek során - egyebek mellett - bordatöréseket és koponyasérülést szenvedett, a munkaképességének 67%-át véglegesen elveszítette, és 1994-ben rokkantsági nyugállományba került.

Az alperes 1994-ben keresetvesztésre 139.840 forintot és nem vagyoni kártérítésként 900.000 forintot kifizetett.

A Paksi Városi Bíróság a 3.P.20.545/1995/15. számú jogerős ítéletével kötelezte az alperest 1.100.000 forint nem vagyoni kártérítés és a felperesnek a tudományos, szakértői munkájával összefüggésben elmaradt vagyoni előnyként 2.000.000 forint általános kártérítés megfizetésére.

A peres felek 1999. február 25-én megállapodtak abban, hogy a felperest munkaképesség-csökkenésére figyelemmel jövedelempótló járadék illeti meg, és az alperes a járadékfizetési kötelezettségét egyösszegű megváltással bruttó 4.400.000 forint kifizetésével rendezi, amely magában foglalja a közlekedési balesettel kapcsolatban őt élete végéig megillető járadék összegét, amelyből a személyi jövedelemadót levonja. A megállapodás 5. pontja szerint a felperes kijelentette, hogy ezt az összeget a balesetből eredő igényének teljes és végleges kiegyenlítéseként elfogadja, és sem az alperessel, sem a károkozóval szemben járadék iránti követelést nem érvényesít.

A felperes módosított keresetében megtévesztésre hivatkozással megtámadta az 1999. február 25-én kötött megállapodást, és elmaradt jövedelem jogcímén általános kártérítésként 35.226.229 forintot követelt. Előadta, hogy a Paksi Városi Bíróság az ítélete meghozatalakor a még bizonytalan kérdéseket nem bírálhatta el, ezért ítélt dologról nem lehet szó. Nem vagyoni kártérítésként további 40.000.000 forintot, általános kártérítésként az elmaradt szakértői tevékenységével kapcsolatban 30.000.000 forintot követelt. Gyógyszerköltségként 2007. június 1-jétől havi 21.368 forintot, 2018. évig összesen 2.713.736 forintot igényelt.

Az alperes a gyógyszerköltség havi 21.368 forintos összegét elfogadta, egyebekben a kereset elutasítását kérte ítélt dologra hivatkozással.

A bíróság jogerős részítéletével elutasította a felperesnek az 1999. február 25-én kötött megállapodás érvénytelensége iránti keresetét.

A részítélettel el nem bírált körben az elsőfokú bíróság ítéletet hozott, amelyben kötelezte az alperest 2.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és jövedelemveszteség címén ugyancsak 2.000.000 forint általános kártérítés, összesen 4.000.000 forint és 2003. augusztus 18-tól járó törvényes mértékű késedelmi kamata, valamint 2007. június 1-jétől gyógyszerköltség címén havi 21.368 forint járadék megfizetésére. Az ezt meghaladó keresetet elutasította.

Az alperes fellebbezése és a felperes csatlakozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével a felperes csatlakozó fellebbezését elutasította, az elsőfokú bíróság ítéletét pedig fellebbezett részében megváltoztatta, és a keresetet elutasította. Indokolása szerint az elsőfokú bíróság ítéletének a járadék megfizetésére kötelező rendelkezése, valamint a csatlakozó fellebbezés elkésettség miatti elutasítása folytán a keresetet 66.000.000 forint erejéig elutasító rendelkezése elsőfokon jogerőre emelkedett, így az a másodfokú eljárásnak nem volt a tárgya.

A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a nem vagyoni és az általános kártérítés körében ítélt dologról nem lehet szó, de a szakértői vélemények értékelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felperes egészségi állapotában az eltelt időben bekövetkezett csekély mértékű romlás nem ad kellő alapot annak megállapításához, hogy a jogerős ítéletnél alapul vett körülményekhez képest további nem vagyoni károsodás érte.

Az általános kártérítés körében elfogadta az alperes védekezését annyiban, hogy a korábbi jogerős ítélet nem csupán az 1997-ig terjedő időszakban keletkezett jövedelemveszteséget ítélte meg. A jogerős ítélet meghozatalakor ismert volt az a körülmény, hogy a felperes a szakértői tevékenységét az egészségi állapota miatt nem tudja a korábbiak szerint ellátni, csupán az volt bizonytalan, hogy a jövőben - a főállású munkája mellett - milyen jövedelmet érhet

el. Ez olyan bizonytalansági tényező volt a jogerős ítélet meghozatalakor, amelynek későbbi ismertté válása nem lehet alap a jogerős ítélettel megállapított általános kártérítésen felül további igény érvényesítésére. A felperesnek a maratoni futóeredményekkel kapcsolatos pénzdíjak, illetőleg a marketing-szerződések elmaradása miatti kárigényt érintő előadásait nem a nem vagyoni, hanem a vagyoni kárigény körében értékelte, és megállapította, hogy azok nem alkalmasak annak megállapítására, hogy a felperest ezzel összefüggésben bizonyosan kár érte. A senior versenyen elért eredményből nem lehet alappal visszakövetkeztetni arra, hogy a felperes egészséges állapotában milyen eredményt érhetett volna el évekkorábban.

A jogerős ítélet hatályon kívül helyezése és „az elsőfokú bíróság ítéletében található jogszabálysértések megszüntetése” iránt a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet. Álláspontja szerint a csatlakozó fellebbezése nem késett el, mert az ügyvédje részére adott meghatalmazás visszavonását az elsőfokú eljárásban már bejelentette, de azt a bíróság nem foglalta jegyzőkönyvbe. Emiatt panaszt is tett az elsőfokú bíró ellen. Amikor tudomást szerzett arról, hogy az ítéletet mégis az ügyvédje részére kézbesítette a bíróság, 2008. február 22-én jelezte, hogy a jogi képviselője megbízása az eljárásra nem terjedt ki, az alperes fellebbezését nem ismeri, és akadályoztatva van a fellebbezésének benyújtásában. Ez a beadványa a Pp. 107. §-ának (1) bekezdése szerinti igazolási kérelem. Az ügyvédje a dokumentumokról őt nem tájékoztatta, az iratokat csak 2008. február 28-án kapta meg, és csak ezután nyújthatta be a fellebbezését.

Álláspontja szerint a nem vagyoni kárigényre nem csak az állapotromlása, hanem az idő múlása is alapot teremtett, a maratoni futóeredményekre történt hivatkozását pedig a nem vagyoni kártérítés összegének megállapításához adta. A nem vagyoni kártérítés összegének a keresetben megjelölt összegben való megítélését kérte, 1997. november 30-tól járó kamatával. Sérelmezte az elsőfokú bíróság bizonyítékértékelését, azt iratellenesnek és kirívóan okszerűtlennek tartotta, a másodfokú bíróság ítéletének pedig a tünetegyüttes azonosságára tett ténymegállapítását tartotta tévesnek.

Az általános kártérítés körében arra hivatkozott, hogy a Paksi Városi Bíróság csak 1997-ig ítéelhette meg a kárát, mert a betegség tényét és az ahhoz fűződő következményeket csak addig láthatta előre. Ennek az ítéletnek az időbeli hatálya csak 1997-ig terjedt. Kifejtette, hogy az általános kártérítés végleges jellege csak az anyagi jogerő keretein belül valósult meg, és akkor is csak a kártérítési összeg mértékének, és nem a jogcímének a vonatkozásában.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Fővárosi Ítéltábla a felperes kártérítési igényéről az ügy érdemében döntött és ítéletébe foglalta - az egyébként végzésre tartozó - csatlakozó fellebbezést elutasító döntését. A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletnek ezt a rendelkezését is támadta, és kifejtette, hogy a csatlakozó fellebbezése miért nem késett el.

A másodfokú bíróságnak a csatlakozó fellebbezés elutasításáról a Pp. 233/A. §-a szerint fellebbezhető végzéssel kellett volna rendelkeznie, mert a Pp. 239. §-a folytán alkalmazandó 212. §-ának (1) bekezdésében foglaltak szerint csak a per érdemében határozhat ítélettel. Miután a Pp. 270. §-ának (2) bekezdéséből következően csak a jogerős ítélet, vagy az ügy érdemében hozott jogerős végzés támadható felülvizsgálattal, a jogerős ítéletnek a felperes csatlakozó fellebbezését elutasító rendelkezése ellen - az ahhoz kapcsolódó indokokra is kiterjedően - nincs helye felülvizsgálatnak akkor sem, ha ezt a rendelkezését a bíróság az ítéletébe foglalta. A Legfelsőbb Bíróság ezért a felperes felülvizsgálati kérelmének a csatlakozó fellebbezés elutasítását érintő részét nem vizsgálhatta, így a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (2) bekezdése alapján csak a felülvizsgálati kérelemmel érintett egyéb részeiben, és abban a körben vizsgálta, hogy a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felülvizsgálati eljárásnak nem volt a tárgya a felperes nem vagyoni és vagyoni kárigényének ítélt dolog jellege [Pp. 229. § (1) bekezdés], mert a másodfokú bíróság elfogadta az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy a felperes a kárigénye körében olyan tényekre hivatkozott, amelyeket a Paksi Városi Bíróság a 3.P.20.545/1995/15. számú ítéletében nem bírált el. Az alperes felülvizsgálati kérelmet nem terjesztett elő, ezért a Legfelsőbb Bíróság a felperes felülvizsgálati kérelméhez képest csak azt vizsgálhatta, hogy a bizonyítékok jogszabálysértő értékelése vezetett-e a keresetének elutasításához.

A Paksi Városi Bíróság ítéletében már megállapította, és a bizonyítékok alapján egyértelmű, hogy a felperes a mikrobiológia területén Magyarországon és külföldön is elismert szaktekintély volt, rendszeresen kapott megbízásokat, amelyekből jelentős összegű jövedelme származott. A felperes pályafutását a 37 éves korában bekövetkezett baleset kettétörte, a munkaképességének 67%-át elveszítette, amelynek következtében tudományos munkát, szakértői tevékenységet sem tud végezni és folyamatosan kezelésre, gyógyszerek szedésére kényszerül. Ezeket a körülményeket értékelte a Paksi Városi Bíróság az ítélete meghozatalakor, amikor döntött a felperest megillető nem vagyoni kárpótlás összegéről, de figyelemmel volt arra is, hogy a felperesnek a szakmai életében

bekövetkezett hátrányok mellett magánemberként is megnehezült az élete.

A káresemény idején hatályban volt Ptk. 354. §-a értelmében a nem vagyoni kártérítés szempontjából a károsodás a felperes esetében a balesetkor bekövetkezett, az azt követő állapotrosszabbodását pedig a nem vagyoni kártérítés mértéke körében értékelte a Paksi Városi Bíróság. A felperesnek olyan további károsodása, amely az alperes újabb nem vagyoni kártérítés megfizetésére való kötelezésére alapot adna, a bizonyítékok - közöttük kiemelten az orvosszakértői vélemény - alapján nem állapítható meg. A másodfokú bíróság bizonyítékértékelése nem sérti a Pp. 206. §-ának (1) bekezdésében foglaltakat.

Az általános kártérítés körében annak volt jelentősége, hogy a Paksi Városi Bíróság a felperesnek azt a vagyoni kárát, amely a tudományos, szakértői munkájával kapcsolatban kiesett jövedelemként a jövőben biztosan felmerül, de összegszerűen nem számítható ki, nem járadék formájában, hanem egyösszegű kártérítésként ítélte meg. Ennek éppen az volt a lényege, hogy a jövőben a bizonyossággal elmaradó vagyoni előny pontos mértékének megállapítására nem volt lehetőség. Abból a tényből, hogy a felperes munkaképesség-csökkenésének a mértéke akkor is 67%-os volt, de a szakértői véleményből következően még nem lehetett tudni, hogy az állapotában várható-e a jövőben javulás, nem következik az, hogy a bíróság a betegségének tényét és az ahhoz fűződő következményeket csak addig bírálta el. A szakértői engedély érvényességi ideje sem jelenti azt, hogy a korábbi ítélet csak arra az időre értékelte a tudományos, szakértői tevékenységgel összefüggő elmaradt jövedelmet. A felperes egészségi állapotából következő - az engedélyétől függetlenül -, hogy ilyen munkavégzésre a jövőben nem képes. Helyesen fejtette ki a másodfokú bíróság, hogy a Paksi Városi Bíróság ítéletének meghozatalakor csupán az volt bizonytalan, hogy a felperes az adott területen a jövőben milyen jövedelmet érhetett volna el, amelytől a baleset miatt elesett. Ez volt az egyösszegű általános kártérítés alapja.

A bíróság jogerős ítéletében a bizonyítékok Pp. 206. §-ának (1) bekezdése szerinti értékelése alapján helyesen állapította meg a tényállást, és a Pp. 221. §-ának (1) bekezdése szerinti indokolási kötelezettségének is eleget tett.

A jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő, ezért a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott részét a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül hozott határozatával, a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperest a Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére, míg a felülvizsgálati illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel a 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2009. február 11.

*Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Besenyeiné dr. Varga
Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Udvary Katalin s.k. bíró*